



# جزوه آموزشی کار آفرینی



موسسه آموزش عالی آزاد فن پردازان

عنوان: جزوه آموزشی کارآفرینی

مولف: شورای تحقیق و پژوهش موسسه آموزش عالی آزاد فن پردازان

چاپ: بهار ۱۳۹۸

آدرس وب سایت: [www.fanpardazan.com](http://www.fanpardazan.com)

آدرس پست الکترونیکی: [info@fanpardazan.com](mailto:info@fanpardazan.com)

آدرس و تلفن: اصفهان ، اصفهان ، خیابان فرایبورگ ، نبش کوچه چهاردهم ، موسسه آموزش عالی آزاد فن پردازان

031-95020264-65

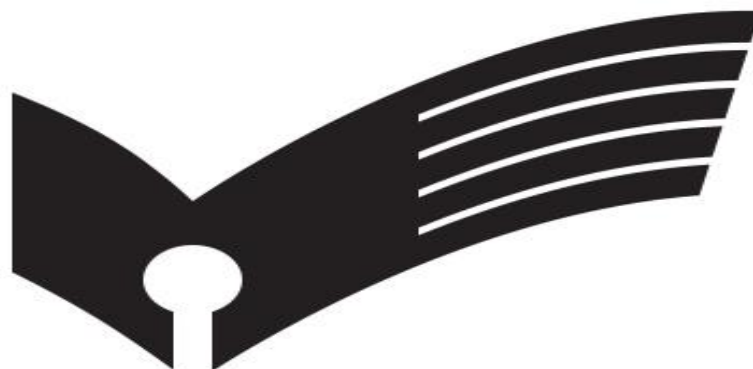
کلیه حقوق این اثر متعلق به موسسه آموزش عالی آزاد فن پردازان است و متخلفین طبق قوانین مدنی تحت پیگرد قانونی قرار میگیرند



# اقتصاد کارآفرینی

مدرس:

دکتر فروزان بکتاش





## کارآفرینی

واژه کارآفرینی هم اکنون برای بیان معانی و اهداف مختلفی به کار برده می‌شود. به معنای یک رویکرد توسعه اقتصادی است که مورد توجه برخی از کشورها قرار گرفته و از طریق کارآفرینی توانسته‌اند به توسعه دست یابند. در این راستا تعداد کسب و کار جدید یک شاخص توسعه یافتگی است.

تعریف: توانایی راه‌اندازی کسب و کار و فروش یک ایده، محصول یا خدمت جدید را کارآفرینی می‌نامند. کارآفرینی فرایندی است پیچیده، طولانی مدت و طاقت‌فرسا و علاوه بر آمادگی و علاقه‌مندی شخص از دوران کودکی، نیاز به آموزش و پرورش نیز دارد و یا فراهم شدن بسترهای آن از طریق دولت و مردم و حمایت‌های مختلف آنان شکوفا می‌شود.

واژه کارآفرینی با ایجاد شغل و کسب و کار مترادف شده است. اما باید بدانیم که اشتغال یکی از آثار و نتایج کارآفرینی است. فعالیت کارآفرینانه ممکن است اشتغال ایجاد نکند اما تولید ثروت کند و به دانایی بیفزاید. کارآفرینان نیازمند یک بینش از کسب و کار هستند، آنچه که معمولا کارآفرینان انجام می‌دهند تا ایده خود را به محصول یا خدمات تبدیل کنند یک نوع مدیریت می‌باشد. کارآفرینی ترکیب خاص از خلاقیت و مدیریت است که به عنوان یک موضوع علمی بین رشته‌ای آموزش داده می‌شود.

واژه‌ی کارآفرینی از ریشه فرانسوی **Entrepreneur** به مفهوم واسطه و تعهد انجام کار گرفته شده است. کارآفرین کسی است که تعهد می‌کند تا سازماندهی و مدیریت کسب و کار جدیدی را توأم با ریسک، بپذیرد. در این فصل با مفاهیم و معانی مختلف این واژه کارآفرینی آشنا می‌شویم و تمرکز بر روی راه‌اندازی کسب و کارهای جدید توسط فراگیران می‌باشد.

## تعاریف کارآفرین و کارآفرینی:

کارآفرینی موضوعی میان رشته‌ای است که رشته‌های مختلف همچون: اقتصاد، روانشناسی، مردم‌شناسی، جامعه‌شناسی و مدیریت در تکامل آن نقش اساسی داشته‌اند.

کارآفرین کسی است که متعهد می‌شود مخاطره‌های یک فعالیت اقتصادی را سازماندهی، اداره و تقبل نماید. در همه تعاریف کارآفرینی این توافق وجود دارد که در مورد رفتاری بحث می‌کنیم که:

۱- پیشگام است.

۲- ساز و کارهای اجتماعی و اقتصادی را برای تبدیل منابع و موقعیت‌ها بر وضعیت عملی سازماندهی مجدد کند.

۳- با مخاطره و شکست همراه است.



از نظر اقتصاددانان، کارآفرین کسی است که منابع، نیروی کار، مواد و سایر دارایی‌ها را با هم ترکیب می‌کند تا ارزش آن‌ها را نسبت به قبل بیشتر نماید. همچنین کسی است که تحولات، نوآوری‌ها و نظم جدیدی را بنیان می‌نهد.

از نظر روانشناسان، کارآفرین کسی است که عموماً به وسیله نیروهای مشخصی به پیش رانده می‌شود، نیروهایی از قبیل نیاز به کسب کردن یا رسیدن به چیزی تجربه نمودن، انجام دادن یا شاید فرار از سلطه دیگران. از دیدگاه تاجر، کارآفرین یک رقیب مهاجر است، در حالی که شاید از نظر تاجر دیگری، همان کارآفرین ممکن است یک متحد، منبع عرضه، مشتری یا کسی باشد که برای دیگران ثروت می‌آفریند، کسی که راه‌های بهتری برای بهره‌گیری از منابع می‌یابد. ضایعات را کاهش می‌دهد و مشاغلی را ایجاد می‌کند که دیگران از داشتن آن‌ها خوشحال می‌شوند.

از نظر مدیریت: کارآفرین کسی است که در ابتدا مسئول جمع‌آوری منابع لازم برای یک فعالیت است. بنابراین فردی است که منابع لازم برای ایجاد و رشد یک شرکت نوپا را جمع‌آوری می‌نماید و توجه اصلی وی بر توسعه محصولات و خدمات جدید است.

- اگرچه هرکدام از این تعاریف کارآفرینان اندکی متفاوت هستند، اما همه آن‌ها واجد ایده‌های مشابهی مانند: تازه بودن، سازماندهی، خلق کردن ثروت و ریسک‌پذیری می‌باشند. لذا تعریفی که همه انواع رفتارهای کارآفرینانها در برگیرد خواهیم داشت:

کارآفرینی فرآیند خلق چیزی نو و با ارزش، با صرف دقت و تلاش بسیار و پذیرش ریسک‌های مالی، روحی و اجتماعی برای بدست آوردن منابع مالی، رضایت شخصی و استقلال می‌باشد. در این تعریف بر چهار جنبه اساسی کارآفرینی تاکید دارد:

- ۱- خلق چیز ارزشمند
- ۲- وقف زمان و تلاش مورد نیاز
- ۳- ریسک‌های ضروری
- ۴- پاداش مالی و رضایت شخصی

برای فردی که فعالیت اقتصادی مشخص خود را در عمارت آغاز می‌کند این تجربه مملو از اشتیاق، عجز و ناکامی، اضطراب و کار سخت و طاقت‌فرسا می‌باشد، درصد بالایی از فعالیت‌های اقتصادی جدید به دلیل مسائلی از جمله فروش کم، فقدان سرمایه یا کمبود توانایی‌های مدیریتی با ورشکستگی روبه‌رو می‌شوند. ریسک‌های مالی و معنوی آن‌ها بسیار بالاست.





## مهم‌ترین اجزاء فرایند کارآفرینی:

- ۱- کارآفرین: فردی که به صورت آگاهانه تصمیم می‌گیرد کسب و کار مخاطره‌آمیز جدیدی را آغاز کند و کلیدی‌ترین جزء فرآیند کارآفرینی است.
- ۲- فرصت: فرصت‌های زیادی در جامعه برای کسب و کار وجود دارد ولی کارآفرین با تجربه و تحلیل و شناسایی موقعیت‌های بازار، فرصت‌هایی را که از ظرفیت بالایی برخوردارند، برای شروع کسب و کار خود برمی‌گزیند.

## اهداف آموزش کارآفرینی

در گذشته رایج بوده که کارآفرینان دارای ویژگی‌های ذاتی خاصی مانند: ابتکار، روحیه تهاجمی، تحرک، تمایل به ریسک، توان تحلیل و مهارت در روابط انسانی هستند و این ویژگی‌ها همراه آنان متولد می‌شود و کارآفرین نیاز به آموزش ندارد. ولی واقعیت این است که کارآفرینی درون هر کس نهفته است مانند توانایی رانندگی، پس با توجه به مطالعات مختلفی که صورت گرفته، ثابت شده که ویژگی‌های کارآفرینان اغلب اکتسابی است نه ارثی، و امروزه به عموماً یک رشته علمی مورد شناسایی قرار گرفته و فروپاشی افکار گذشته را به دنبال داشته است. به طور کلی هدف‌های مورد نظر در آموزش کارآفرینی به شرح زیر می‌باشند:

### ۱- تحریک انگیزه‌ها:

هدف در آموزش ترویج کارآفرینی تحریک انگیزه‌ها در افرادی است که دارای خصوصیات کارآفرینانه می‌باشند. شناخت این افراد از توانایی‌های خود و آگاهی دادن در این زمینه و برانگیختن آن‌ها از مهم‌ترین وظایف آموزش کارآفرینی است. تحریک انگیزه‌ها از قبیل میل به کسب ثروت، توفیق طلبی، تمایل به ساختن چیزی نو، قبوا نداشتن شیوه‌های موجود، قرار نگرفتن در پایگاه اجتماعی که لیاقتش را دارد و . . . که موجب می‌شود فرد را در مسیر کارآفرین شدن قرار دهد.

### ۲- پرورش ویژگی‌ها:

پرورش ویژگی‌هایی که اکتسابی هستند در افراد مختلف لازم است. برخی از افراد در محیط‌هایی پرورش می‌یابند که زمینه برای تحریک انگیزه‌ها و پرورش ویژگی‌های آنان فراهم است، بنابراین در صورتی که این افراد کسب و کاری را شروع نمایند، مطالعات نشان داده که اغلب با موفقیت همراه خواهد بود. اما بیشتر مردم در چنین محیط‌هایی قرار ندارند، لذا ایجاد انگیزش و پرورش ویژگی‌ها از طریق برنامه‌های آموزشی برای آنان لازم است. این ویژگی‌ها شامل: آموزش تفکر خلاق، بالابردن ریسک‌پذیری، بالابردن قدرت تحمل، ابهام، دادن اعتماد به نفس، فرصت شناسی، کسب اطلاع نسبت به خصوصیات روانی شخص.



### ۳- آموزش مهارت‌ها:

این آموزش به سه دسته تقسیم می‌شود: قبل از تاسیس، زمان تاسیس و بعد از تاسیس شرکت. در مرحله قبل از تاسیس باید فرد کارآفرین چگونگی راه‌اندازی کسب و کار و مراحل آن، چگونگی انجام کارهای گروهی و مهارت‌های ارتباطی را بیاموزد.

در زمان تاسیس باید در زمینه مسائل مالی، شناخت بازار، اصول مدیریت، بیمه، اقتصاد، قانون کار و امور حقوقی، آگاهی و تبحر لازم را کسب نماید.

بعد از تاسیس شرکت می‌تواند شامل مواردی نظیر توانایی مدیریت، توسعه و رشد شرکت، یافتن شیوه‌های جدید، رقابت و حفظ موقعیت در بازار و یافتن بازارهای جدید باشند.

کلید هدف‌ها و مراحل فوق به منظور ایجاد انگیزش در بین افراد و ایجاد کارآفرینان جدید، آگاهی دادن، هدایت و تشویق کارآفرینان به سوی کسب مهارت‌های مورد نیاز به کارآفرینان صورت می‌گیرد و گذراندن این دوره‌ها برای موفقیت کارآفرینانی که قبلاً هیچگونه سابقه‌ای و زمینه محیطی لازم برای آن‌ها فراهم نبوده، ضروری است. همان طور که از مفهوم کارآفرینی می‌توان استنباط کرد، کارآفرین سه فعالیت اصلی را انجام می‌دهد:

۱- ایجاد کسب و کار

۲- نوآوری در محصول، فرآیند، تولید، بازار و صنعت

۳- اشتغالزایی، رشد و توسعه ملی

یکی از دلایل بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی، عدم کسب مهارت و یادگیری می‌باشد که ارتباط مستقیم با نوع آموزش و سیستم آموزشی موجود دارد. مطالعات نشان می‌دهد که دو نوع بحران آموزشی در دانشگاه‌ها وجود دارد که یکی مرتبط با تاکید ناکافی در ایجاد بینش در دانشجویان و دیگر تلفیق حوزه‌های میان رشته‌ای است، بنابراین کارآفرینی شامل بینش و تلفیق است. دلیل دیگر عدم آشنایی دانشجویان و دانش‌آموختگان به فنون راه-اندازشی کسب و کار می‌باشد. این امر مهم و اساسی می‌بایست توسط نظام آموزش عالی با ایجاد و راه‌اندازی دوره-های آموزش کارآفرینی تحقق پیدا کند.

### مدل آموزش کارآفرینی

#### مدل POM در آموزش کار آفرینی:

این‌مدل بر مبنای تئوری عملکرد کارآفرینانه طراحی گردیده است. تئوری عملکرد کارآفرینانه می‌گوید:

$$EP=M(BS+ES)$$

کارآفرینی = حاصلضرب انگیزه در مجموع مهارت‌های کارآفرینانه و مهارت‌های کسب و کار.







این مدل یکی از بهترین مدل‌های آموزش کارآفرینی است که در سه گام به ترتیب زیر انجام می‌شود.

#### ۱- ایجاد انگیزه (Motivation)

انگیزش عاملی: در این روش عوامل ایجاد انگیزش بررسی و منتقل می‌گردند. این عوامل شامل: پول، موفقیت، چالش و استقلال هستند.

انگیزش تحلیلی: در این روش فرآیند تحلیل فرد و انگیزش مورد بررسی قرار می‌گیرد. انتظار موفقیت و انتظار شکست، ارزش موفقیت و شکست، تصویر موفقیت، فعالیت در راستای هدف، انتظارات افراد، موانع، واکنش نسبت به موفقیت و شکست.

#### ۲- ایجاد مهارت‌های کارآفرینانه (Entrepreneurial Skills)

مهارت‌های مورد نیاز برای راه‌اندازی کسب و کار، خلاقیت نوآوری و تجاری‌سازی، ریسک‌پذیری، تشخیص فرصت، ارزیابی فرصت و بهره‌برداری از فرصت.

سه مرحله کشف فرصت، ارزیابی فرصت، بهره‌برداری از فرصت را فرآیند کارآفرینانه می‌گویند.

۳- ساختار: کارآفرین برای ایجاد کسب و کار خود باید مشخص سازد که در قالب چه نوع ساختاری (فردی، شرکتی، شراکتی) می‌خواهد فعالیت خود را آغاز کند.

۴- منابع: منابع مالی و انسانی شناسایی و حمایت سرمایه‌گذاران جلب می‌شود.

### آموزش کارآفرینی چیست؟

آموزش کارآفرینی ارائه مجموعه‌ای از مواد آموزشی تدوین شده شامل: دانش، مهارت و نگرش‌هاست تا فراگیران با پذیرش ریسک، فرصت‌هایی را که دیگران نادیده گرفته‌اند، شناسایی کرده و با بینش و اعتماد به نفس در جاهایی که دیگران تعلل کرده‌اند بی‌درنگ اقدام کرده و کسب و کار خود را راه‌اندازی کنند. سه عنصر بنیادی در کارآفرینی:

۱- شناخت فرصت‌ها: شناسایی نیازهای برآورده نشده در بازار و خلق ایده‌هایی در ارتباط با خدمات یا محصولاتی که پاسخ‌گوی این نیازها هستند.

۲- گردآوری و به کارگیری منابع: اشتیاق به ریسک کردن در ارتباط با تامین سرمایه از بیرون

۳- شیوه راه‌اندازی کسب و کار: شامل آموزش مهارت‌های مدیریتی و مهارت‌های شخصی است.

پژوهشگران زیادی بر این باورند که فرآیند کارآفرینی قابل آموزش است و از این طریق می‌توان افراد را به سمت کارآفرینی سوق داد. نتایج مطالعات در زمینه کارآفرینی نشان می‌دهد که در بیشتر کشورها، کارآفرینی یکی از متداول‌ترین راه‌حل‌ها برای غلبه بر بیکاری است.





آموزش کارآفرینی برای غلبه بر بیکاری و افزایش مهارت‌های افراد برای کارآفرین شدن از برنامه‌های مهم دولت- هاست.

### اهمیت و ضرورت آموزش کارآفرینی:

امروزه کارآفرینی از عوامل مهم رشد و توسعه اقتصادی به شمار می‌آید. در غرب و برخی کشورهای دیگر، دو دهه اخیر دهه‌های طلایی کارآفرینی نام گرفته است. در اکثر کشورهای پیشرفته و در حال توسعه، مقوله کارآفرینی به عنوان اصلی‌ترین منبع توسعه مورد نظر قرار گرفته است. آموزش کارآفرینی مقوله مهمی است که کشورهای پیشرفته در فرآیند توسعه اقتصادی-اجتماعی نسبت به آن توجه جدی مبذول داشته‌اند. بررسی تجربیات کارآفرینان نشان می‌دهد که بسیاری از افراد کارآفرین که آموزش خاصی ندیده‌اند، بعد از چندین بار سعی و خطا و شکست به ناچار آن را رها کرده و تنها تعدادی از آنها قادر به ادامه فعالیت بوده‌اند، در صورتی که با آموزش صحیح مهارت‌های لازم به این افراد، می‌توان ریسک و خطر موجود در این زمینه را کاهش داد. به گونه‌ای که موفقیت آن‌ها به میزان زیادی افزایش یابد و از این طریق امکان دستیابی به اهداف و فواید موردنظر فراهم گردد. امروزه دوره‌های آموزش کارآفرینی نه تنها جای خود را در طرح دروس دانشگاهی در رشته‌های مختلفی باز کرده است بلکه در دوره‌های مختلف تحصیلی از ابتدای دبیرستان مورد توجه قرار گرفته است.

### ایجاد مهارت‌های کسب و کار: (Business Skills)

مهارت‌های مورد نیاز مدیریت و رشد کسب و کار شامل: طرح کسب و کار، مهارت‌های مالی، مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های بازاریاب، مهارت‌های عملیاتی، مهارت‌های سازماندهی، مهارت‌های قانونی، مهارت‌های کامپیوتر و تجارت و الکترونیک

ویژگی‌های فردی و محیطی کارآفرینان:

کارآفرینی موضوعی میان رشته‌ای است که پژوهشگران رشته‌های مختلف علمی همچون اقتصاد، روانشناسی، مردم‌شناسی، جامعه‌شناسی و مدیریت در روند تکامل آن نقش اساسی داشته‌اند. در خصوص مشخصات روانی، اجتماعی، تربیتی، رفتاری و گرایش‌های کارآفرینان مطالعات نسبتاً زیادی شده و ویژگی‌های بسیار متنوعی ارائه شده است.

مثلاً اشخاصی که خود را واقعا درگیر کارهای کارآفرینانه می‌کنند سخت پیدا می‌شوند و یا ممکن است هیچ یک از آن‌ها کارآفرین صرف به شمار نمی‌آیند و به خصوص همواره و در همه امور نیز کارآفرین نیستند. پس تشخیص ویژگی‌های آنان مشکل است. مثلاً: نمی‌دانیم که چه نوع افرادی تمایل به ایفای نقش کارآفرینانه دارند و در آن





موفق هستند. مثلاً می‌دانیم که انگیزه پیشرفت یکی از ویژگی‌های کارآفرینان است اما پاسخ به این پرسش که به چه دلیل این افراد چنین ویژگی‌هایی دارند را نمی‌دانیم و یا نمی‌دانیم کارآفرین چگونه فرصت یا کسب و کاری را شناسایی و انتخاب می‌کند و وارد آن می‌شود.  
نقاط مشترک کارآفرینی شامل:

- ریسک‌پذیری (ریسک متوسط و حساب شده)

- نیاز به توفیق

- پیش‌قدم بودن

- اعتماد به نفس

- استقلال طلبی

- پشتکار زیاد

- اهل عمل بودن

- آرمان‌گرایی

- آینده‌گرایی

مطالعات نشان می‌دهند کارآفرینان ویژگی‌های گوناگونی دارند، که عمده‌ترین آن‌ها شامل:

### ۱- نیاز به موفقیت

نیاز به موفقیت عبارتست از تمایل به انجام کار در استانداردهای عالی به قصد موفقیت. در موقعیت‌های رقابتی، افراد برخوردار از نیاز به توفیق، مایل هستند همواره در چالش باشند و در راه رسیدن به اهداف قابل دسترسی و همچنین نسبت به عملکرد خود به بازخورد مکرر و منظم زمانی نیاز دارند.  
این افراد ترجیح می‌دهند تا شخصا مسئولیت حل مشکلات، تعیین اهداف و دستیابی به آن‌ها را از طریق تلاش مشخصی به عهده گیرند.

افرادی که نیاز زیادی به کسب موفقیت دارند، اهداف چالش برانگیزی را برای خود تعیین می‌کنند و برای رسیدن به آن‌ها به تلاش می‌پردازند. چنین افرادی برای بازخورد نتیجه رفتارشان ارزش زیادی قائل هستند و از آن در ارزیابی عملکردشان استفاده می‌کنند.

معمولاً کارآفرینان کارهایی را انتخاب می‌کنند که دارای سختی و ریسک متوسط و حساب شده باشد.

### ۲- مخاطره‌پذیری

مخاطره‌پذیری عبارتست از پذیرش مخاطره معتدل که می‌تواند با تلاش‌های شخصی مهار شوند. ریسک‌پذیری (مخاطره‌پذیری) شامل تمایل به مدیریت و برعهده گرفتن امور و اختصاص منابع به فرصت‌هایی است که احتمال تقبل هزینه شکست معقولی را نیز به همراه دارند.

کارآفرین لزوماً در پی فعالیتی نیست که ریسک آن زیاد باشد بلکه مایل است مقدار متوسطی از مخاطره را که برای شروع فعالیت اقتصادی «معمولی» تلقی می‌شود، بپذیرد. در این حد، او حاضر می‌شود پول، امنیت، شهرت و



موقعیت خود را به خطر اندازد. کارآفرینان هرگز ماجراجویی نمی‌کنند و برای روی آوردن به ریسک، بسیار حساب شده و دقیق عمل می‌کنند و تمام تلاش خود را به کار می‌بندند تا احتمالات را به نفع خود تغییر دهند.

### ۳- استقلال طلبی

نیاز به استقلال از ویژگی‌هایی است که به عنوان یک نیروی انگیزشی مهم برای کارآفرینان تاکید شده است. نیاز به استقلال را می‌توان چنین تعریف کرد:

«کنترل داشتن بر سرنوشت خویش، کاری برای خود انجام دادن، رئیس خود بودن»

بیشتر کارآفرینان ساعات زیادی را در روز کار می‌کنند اما رضایت آنان از آنجا حاصل می‌شود که علی‌رغم محدودیت‌های اقتصادی و محیطی، خود تصمیم می‌گیرند کارها را به شیوه خود انجام می‌دهند، طبق برنامه خود عمل می‌کنند و سودی را که خود به دست آورده‌اند برداشت می‌کنند.

### ۴- خلاقیت

خلاقیت، توانایی خلق فکرهای جدید است. افکاری که ممکن است به محصولات یا خدمات جدید منجر شوند.

نوآوری: محصول فرایند و خدمات نوآورانه است.

خلاقیت: نیرویی است که در پس نوآوری نهفته است. خلاقیت، ارتباط بین تصویر و ایده‌های نو و عرضه محصول، فرایند و خدمات نوآورانه است.

نوآوری جستجوی خلاق یا غیرعادی راه‌حل‌های تازه برای مسائل و نیازها بر می‌گردد. مانند: نوآوری در محصول، بسته بندی، مواد، فروش، بهبود و ارتقای مدیریت.

وجود نوآوری در کارآفرینی به قدری ضروری است که می‌توان ادعا کرد کارآفرینی بدون آن وجود ندارد و خلاقیت بدون نوآوری نتیجه‌ای نمی‌دهد.

### ۵- تحمل ابهام

قدرت تحمل ابهام عبارت است از پذیرفتن عدم قطعیت به عنوان بخشی از زندگی، توانایی ادامه حیات با دانش ناقص درباره محیط و تمایل به آغاز فعالیتی مستقل، بدون آن که شخص بداند موفق خواهد شد یا نه.

کارآفرینان برای اقدام به یک کار تجاری، بیش از هر چیز به اعتماد به نفس، خود هدایتی، خوش بینی و تشویق نیاز دارند. گاهی کارآفرینان تصمیم می‌گیرند به سرمایه‌گذاری جدید اقدام کنند، زیرا نمی‌خواهند چشم‌انداز آینده خود را نادیده بگیرند. آنان تمایل به ریسک تضمینی با سود مالی دارند.

### ۶- تحصیلات

وسپر (VESPER) معتقد است که کارآفرینانی که احتمال شکستشان بیشتر است کسانی هستند که تجربه دارند اما تحصیلات ندارند، گروه دیگری که احتمال شکست آنها حتی بیشتر از گروه اول است. کسانی هستند که





آموزش دیده‌اند ولی تجربه ندارند برعکس، کارآفرینانی که هم تجربه دارند و هم آموزش دیده‌اند پرسودترین فعالیت را هدایت می‌کنند.

تحقیقات نشان داده است که تحصیلات دانشگاهی پیش‌ضرورتی برای موفقیت نیست اما برای رشد و سلسله مراتب سازمان‌های بزرگ، به نظر می‌رسد بهتر است تحصیلات دانشگاهی و آموزش‌های مدیریتی نیز گذرانده شود.

#### ۷- جایگاه اجتماعی:

قرار نگرفتن فرد در جایگاه اجتماعی مورد انتظار، سبب می‌شود تا فرد نسبت به فعالیت‌های کارآفرینانه برانگیخته شود. مطالعات نشان می‌دهد که هیچ‌یک از متغیرها همچون، قدرت، جایگاه، رتبه و سمت به تنهایی برای تشریح انگیزه فرد برای کارآفرین شدن کافی نیست بلکه هنگامی که بین جایگاه اجتماعی فرد و انتظار وی اختلاف وجود داشته باشد او را به انجام رفتارهای متفاوت تحریک می‌کنند.

#### ۸- نظام آموزشی

امروزه بر اکثر دولت مردان آشکار شده است که می‌توانند از طریق نظام آموزشی بر فراگیران تاثیر بگذارند و به این طریق میزان کارآفرینی را به این طریق در جامعه افزایش دهند. علاوه بر ویژگی‌های شخصیتی، عوامل محیطی و پیرامونی نیز در شکل‌گیری رفتار کارآفرینان تاثیر دارند که مهم‌ترین عوامل شامل:

#### ۱- تجربه کاری

تعدادی از محققان نشان داده‌اند که کارآفرینان در صنعتی که کار خود را آغاز می‌کنند دارای تجربه قبلی هستند و تجربه کاری آن‌ها در مسیر خاصی از فعالیت اقتصادی، رابطه مثبت و مستقیمی با موفقیت دارند. کوپر (Copper) در تحقیقات خود دریافت که بیش از ۹۷٪ از شرکت‌های جدید با تکنولوژی بالا حداقل دارای موسسی بوده‌اند که قبلاً در همان صنعت کار کرده است.

#### ۲- نارضایتی از شغل قبلی

تحقیقات نشان داده است که نارضایتی کارآفرینان موفق از مشاغل قبلی خود به هنگامی که تصمیم به آغاز فعالیت جدید می‌گرفتند بیشتر از نارضایتی کارآفرینان ناموفق بوده است.

#### ۳- الگوی نقش:

افرادی که در خانواده‌شان فرد کارآفرینی وجود داشته باشد به احتمال زیاد خودشان نیز کارآفرین خواهند شد. به طور کلی وجود یک الگوی نقش، سبب تشویق تلاش‌های کارآفرینانه در فرد می‌شود. تحقیقات نشان داده شده



که غالب پدران کارآفرین موفق در زمینه‌هایی با فناوری بالا، مالک و مدیر بوده‌اند. حداقل ۴۰٪ کارآفرینان در خانواده‌های خود تجربیات کارآفرینی را مشاهده کرده‌اند.

#### ۴- شرایط کودکی:

دیوید سیلور (David Silver) با مطالعات خود نشان داد که ۷۴٪ از کارآفرینان در دوران کودکی خود شاهد وقایع اساسی همچون فقر، ناامنی، مرگ والدین یا جدایی آنان بوده‌اند.

#### خلاقیت و کارآفرینی

یکی از ویژگی‌های کارآفرینان خلاقیت است. کارآفرینان متفاوت از دیگران به دنبال حل مسائل و مشکلات هستند. آن‌ها نمی‌توانند به راحتی از کنار مسائل و مشکلات بگذرند و به هر نحو مشکلات خود را حل می‌نمایند. آن‌ها به همه مشکلات به دید فرصت نگاه می‌کنند و در شناخت سریع و روشن بدیل‌های مختلف مسئله توانا هستند. کارآفرینان روش‌های جدیدی را برای حل مسائل در پیش می‌گیرند. کارآفرینان معتقدند برای رسیدن به راه حلی خلاق، لازم است هم خطرها و هم فرصت‌های مسئله دقیقاً شناخته شود.

#### خلاقیت

یکی از ویژگی‌های بارز افراد خلاق، توانایی و مهارت آن‌ها در استفاده از تفکر خلاق می‌باشد. از آنجا که اکثر کارآفرینان نیز افرادی خلاق هستند، خلاقیت فرآیندی است که قابل توسعه و بهسازی است. هرکس تا حدی خلاقیت دارد ولی بسیاری از توانایی‌ها و استعدادها (مانند ورزش، هنر و ...) در برخی افراد دارای توانایی بیشتری برای خلاقیت نسبت به دیگران هستند. برخی افراد در محیط آزاد و خلاق رشد کرده‌اند و در جهت توسعه خلاقیت تشویق شده‌اند و به آن‌ها آموخته شده است تا خلاقانه بیندیشند و خلاقانه عمل کنند. برای برخی دیگر دشوارتر است زیرا تقویت نشده‌اند و اگر قرار باشد خلاق باشند باید بیاموزند که چگونه فرآیند خلاقانه را پیاده‌سازی کنند.

بسیاری به غلط بر این باورند که فقط افراد نابغه می‌توانند خلاق باشند و یا می‌پندارند که خلاقیت امری است مادرزادی یا تنها افراد با استعداد و هوشمند قادر به ارائه ایده‌های خلاقانه هستند.

#### فرآیند خلاق

فرآیند خلاقیت ۴ مرحله دارد که شامل:

مرحله اول – مرحله گردآوری دانش و اطلاعات (دوره آمادگی)

مرحله دوم \_ فرایند پرورش





مرحله سوم - تجربه ایده  
مرحله دوم - ارزیابی و پیاده‌سازی